

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ**

**HELLENIC SOCIETY
OF HYPERTENSION**

**Μετεκπαιδευτικά
Σεμινάρια
Μελέτης
της Υπέρτασης**

**25η Σειρά
2014-2015**

Θα χορηγηθούν 24 μόρια
Συνεχιζόμενης Ιατρικής
Εκπαίδευσης
(C.M.E. Credits)

**Υπέρταση:
Θεωρία
και Πράξη**

**Ξενοδοχείο
DIVANI-CARAVEL**

**Βασ. Αλεξάνδρου 2
Αθήνα**

**Έναρξη
15 Νοεμβρίου 2014
9 π.μ. – 1 μ.μ.**

(οι υπόλοιπες ημερομηνίες
στις εσωτερικές σελίδες)

www.hypertasi.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Σ Δούμα
Αντιπρόεδρος: Γ Στεργίου
Γεν. Γραμματέας: Π Ζεμπεκάκης
Ειδ. Γραμματέας: Μ Δούμας
Ταμίας: Θ Μακρής
Μέλη: Α Αχείμαστος
Ρ Καλαϊτζίδης
Π Σαραφίδης
Κ Τσιούφης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Εγγραφές:

Προϋπόθεση για την παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι η εγγραφή (κόστος 30 ευρώ). Στην τιμή περιλαμβάνεται Φ.Π.Α. 23%. Η εγγραφή γίνεται στα γραφεία της Εταιρείας ΚΕΓΜ ΑΕ στην οδό Μιχαλακοπούλου 27, Αθήνα 115 28, 2ος όροφος, τηλ. 210 7210001, 210 7210052, fax 210 7210051, εργάσιμες μέρες 10 π.μ. - 3 μ.μ. ή κατά την έναρξη του πρώτου ή του δεύτερου σεμιναρίου. Στο τέλος της σειράς των εκπαιδευτικών σεμιναρίων θα χορηγηθεί πιστοποιητικό παρακολούθησης σε όσους συμμετείχαν σε τουλάχιστον 5 από τις 6 θεματικές ενότητες.

Γραμματεία:

ΚΕΓΜ Τουριστικές και Συνεδριακές Επιχειρήσεις Α.Ε.
Congress World - Μ. Παπαπαναγιώτου
Μιχαλακοπούλου 27, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 210 7210001, 210 7210052
Fax: 210 7210051
E-mail: ak@congressworld.gr & info@congressworld.gr

**ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ
ΥΠΕΡΤΑΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
25η σειρά 2014 – 2015**

Η Ελληνική Εταιρεία Υπέρτασης πραγματοποιεί την 25η ετήσια σειρά «Μετεκπαιδευτικών Σεμιναρίων Μελέτης της Υπέρτασης: Υπέρταση: Θεωρία και Πράξη». Η μακρά και σταθερή επιτυχία των σεμιναρίων αυτών οφείλεται στον εκπαιδευτικό και πρακτικό χαρακτήρα του προγράμματος και στην προσεκτική επιλογή των ομιλητών.

Στα δύο πρώτα σεμινάρια παρουσιάζονται θέματα διαγνωστικά για τα οποία η προτεινόμενη στρατηγική έχει τροποποιηθεί, ή υπάρχουν αναγνωρισμένα προβλήματα εφαρμογής στην κλινική πράξη. Συζητούνται νεότερες τεχνικές, όπως η μέτρηση της κεντρικής (αορτικής) πίεσης και της ταχύτητας σφυγμικού κύματος, οι δυσκολίες στην αξιολόγηση της υπέρτασης σε ειδικές περιπτώσεις και προβλήματα στη διερεύνηση δευτεροπαθών αιτιών υπέρτασης.

Στα επόμενα τρία σεμινάρια παρουσιάζονται θεραπευτικά προβλήματα σχετικά με το σχεδιασμό της αντιυπερτασικής φαρμακοθεραπείας σε ειδικές περιπτώσεις με διάφορες συνυπάρχουσες καταστάσεις ή με εγκαταστημένη καρδιακή ή νεφρική βλάβη και οι καταλληλότερες θεραπευτικές επιλογές.

Στο τελευταίο σεμινάριο γίνεται συγκριτική παρουσίαση των Ευρωπαϊκών, Αμερικανικών και Διεθνών κατευθυντήριων οδηγιών για την υπέρταση, με επικέντρωση στην εφαρμογή τους στην καθημερινή κλινική πράξη και συζητούνται οι ενδείξεις παραπομπής περιπτώσεων υπέρτασης σε ειδικό ιατρείο.

Όπως και στις προηγούμενες σειρές σεμιναρίων, σε κάθε ομιλία παρουσιάζονται ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής προς το ακροατήριο με σύστημα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας. Επιπλέον, στο τέλος κάθε παρουσίασης οι ομιλητές καλούνται να απαντήσουν σε κρίσιμα ερωτήματα που τους απευθύνουν άλλοι ειδικοί και ακολουθεί συζήτηση με το ακροατήριο. Με τον τρόπο αυτό πιστεύουμε ότι εξασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή του ακροατηρίου και εξετάζονται τόσο οι θεωρητικές όσο και οι πρακτικές πλευρές των θεμάτων που θα συζητηθούν.

Συντονιστές σεμιναρίων
Σ Δούμα, Γ Στεργίου

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Σεμινάριο 1

15 Νοεμβρίου 2014

• ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ - 1

Η αξιόπιστη εκτίμηση της αυξημένης πίεσης και της πρώιμης βλάβης των αρτηριών αποτελούν κομβικά σημεία στη λήψη θεραπευτικών αποφάσεων στην υπέρταση. Όμως, η εκτίμηση αυτή συχνά είναι δύσκολη λόγω των δυναμικών χαρακτηριστικών της μεταβλητότητας της αρτηριακής πίεσης και ιδιαιτεροτήτων της κυκλοφορίας σε ειδικές περιπτώσεις.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να θέτουν τη διάγνωση όλων των φαινοτύπων της υπέρτασης με βάση μετρήσεις εντός και εκτός ιατρείου.
- ✓ Να επιλέγουν περιπτώσεις όπου η μέτρηση της κεντρικής πίεσης έχει κλινική σημασία.
- ✓ Να αξιοποιούν τη μέτρηση της ταχύτητας σφυγμικού κύματος για την ανίχνευση πρώιμης αρτηριακής βλάβης.
- ✓ Να αξιολογούν με ακρίβεια την αρτηριακή πίεση σε ειδικές περιπτώσεις, όπως παιδιά και έφηβοι, εγκυμοσύνη και κολπική μαρμαρυγή.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Συντονιστές: Ζακόπουλος Ν, Καρατζάς Ν

- 09:00-09:15** Εισαγωγή – **Δούμα Σ**
- 09:15-09:30** Πότε οι μετρήσεις της αρτηριακής πίεσης στο σπίτι και η 24ωρη καταγραφή είναι απαραίτητες; – **Μανιός Ε**
- 09:30-09:45** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Βαζαίου Α**
- 09:45-10:00** Πότε η μέτρηση της κεντρικής πίεσης είναι απαραίτητη; – **Πρωτογέρου Α**
- 10:00-10:15** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Κόλλιας Α**
- 10:15-10:30** Πότε η μέτρηση της ταχύτητας σφυγμικού κύματος είναι απαραίτητη; – **Παπαϊωάννου Θ**
- 10:30-10:45** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Μανιός Ε**
- 10:45-11:00** Μέτρηση της αρτηριακής πίεσης και διάγνωση της υπέρτασης σε παιδιά και εφήβους – **Βαζαίου Α**
- 11:00-11:15** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Πρωτογέρου Α**
- 11:15-11:30** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ
- 11:30-11:45** Τεχνικές δυσκολίες στην αξιολόγηση της αρτηριακής πίεσης: κολπική μαρμαρυγή - εγκυμοσύνη – **Κόλλιας Α**
- 11:45-12:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Παπαϊωάννου Θ**

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συντονιστές: Παπαϊωάννου Θ, Στεφανίδης Κ

- 12:00-12:10** Περίπτωση 1: Συγκαλυμμένη υπέρταση – **Μανιός Ε**
- 12:10-12:20** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:20-12:30** Περίπτωση 2: Υπέρταση με χαμηλή κεντρική πίεση – **Πρωτογέρου Α**
- 12:30-12:40** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:40-12:50** Περίπτωση 3: Υπέρταση σε έφηβο – **Στεφανίδης Κ**
- 12:50-13:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση

• ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ - 2

Η διερεύνηση αιτίων δευτεροπαθούς υπέρτασης παραμένει ιδιαίτερα ελκυστικό, πολύπλοκο αλλά και αμφιλεγόμενο θέμα. Δυστυχώς, στην κλινική πράξη τόσο η διαλογή των περιπτώσεων για ειδικό έλεγχο, όσο και η κατάλληλη επιλογή των εξετάσεων και η αξιολόγησή τους σπάνια γίνονται σωστά. Επιπλέον, η απονεύρωση των νεφρών, η οποία είχε θεωρηθεί σημαντική μέθοδος για την αντιμετώπιση της ανθεκτικής υπέρτασης σε ευρεία κλίμακα, έχει πρόσφατα αμφισβητηθεί ως προς την αποτελεσματικότητά της συγκριτικά με την επιθετική συνδυασμένη φαρμακοθεραπεία.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν περιπτώσεις ασθενών στις οποίες η διερεύνηση αιτίων δευτεροπαθούς υπέρτασης έχει ένδειξη.
- ✓ Να επιλέγουν τις καταλληλότερες εξετάσεις διαλογής (screening) και διαγνωστικές για τη διερεύνηση δευτεροπαθούς υπέρτασης.
- ✓ Να γνωρίζουν τις σύγχρονες απόψεις για τον ρόλο της απονεύρωσης των νεφρών στην αντιμετώπιση της ανθεκτικής υπέρτασης στην κλινική πράξη.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Συντονιστές: Καραγιάννης Α, Τσιούφης Κ

- 09:00-09:15** Ορθολογική επιλογή παρακλινικού ελέγχου για την αρχική αξιολόγηση και τη μακροχρόνια παρακολούθηση ατόμων με υπέρταση – **Καλογερόπουλος Π**
- 09:15-09:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Τσιούφης Κ**
- 09:30-09:45** Επιλογή εξετάσεων διαλογής και διαγνωστικών για τον αποκλεισμό δευτεροπαθούς υπέρτασης – **Πετίδης Κ**
- 09:45-10:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Καλτσάς Γ**
- 10:00-10:15** Πρωτοπαθής αλδοστερονισμός: Σπάνια ή συχνή αιτία δευτεροπαθούς υπέρτασης; – **Καλτσάς Γ**
- 10:15-10:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Πετίδης Κ**
- 10:30-10:45** Διερεύνηση νεφραγγειακής υπέρτασης: Πότε; Πώς; – **Καραγιάννης Α**
- 10:45-11:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Καλογερόπουλος Π**
- 11:00-11:30** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ
- 11:30-11:45** Απονεύρωση των νεφρών για την υπέρταση: Έχει σήμερα ένδειξη κλινικής εφαρμογής; – **Τσιούφης Κ**
- 11:45-12:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Καραγιάννης Α**

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συντονιστές: Καλογερόπουλος Π, Πετίδης Κ

- 12:00-12:10** Περίπτωση 1: Υπέρταση με υποψία δευτεροπαθούς αιτίας – **Πετίδης Κ**
- 12:10-12:20** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:20-12:30** Περίπτωση 2: Υπέρταση με υποκαλιαιμία – **Καλτσάς Γ**
- 12:30-12:40** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:40-12:50** Περίπτωση 3: Υπέρταση με στένωση νεφρικής αρτηρίας – **Καραγιάννης Α**
- 12:50-13:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση

• ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ - 1

Στα σεμινάριο αυτό θα συζητηθούν επιλεγμένα θέματα που προκύπτουν κατά τη θεραπεία περιπτώσεων με υπέρταση για τα οποία η προτεινόμενη στρατηγική έχει τροποποιηθεί ή υπάρχουν αναγνωρισμένα προβλήματα εφαρμογής στην κλινική πράξη.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να αντιμετωπίζουν σωστά την υπέρταση σε περιπτώσεις με άπνοια ύπνου.
- ✓ Να επιλέγουν τους καταλληλότερους συνδυασμούς αντιυπερτασικών φαρμάκων.
- ✓ Να αντιμετωπίζουν την υπέρταση στους ηλικιωμένους σύμφωνα με τις τελευταίες κατευθυντήριες οδηγίες.
- ✓ Να επιλέγουν τα υπερτασικά άτομα τα οποία έχουν ένδειξη για πρωτογενή πρόληψη με ασπιρίνη.
- ✓ Να αναγνωρίζουν σωστά και να αντιμετωπίζουν κατάλληλα περιπτώσεις επείγουσας υπέρτασης.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ**Συντονιστές: Ζεμπεκάκης Π, Μανώλης Α**

- 09:00-09:15** Υπέρταση και άπνοια ύπνου: ρόλος της CPAP και των αντιυπερτασικών φαρμάκων – **Θωμόπουλος Κ**
- 09:15-09:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Αβραμόπουλος Η**
- 09:30-09:45** Ασπιρίνη για πρωτογενή πρόληψη σε όλα τα άτομα με υπέρταση; – **Στεργίου Γ**
- 09:45-10:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Παπαβασιλείου Μ**
- 10:00-10:15** Κανόνες και σφάλματα στο σχεδιασμό συνδυασμένης αντιυπερτασικής θεραπείας με 2, 3 ή περισσότερα φάρμακα – **Μακρής Θ**
- 10:15-10:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Στεργίου Γ**
- 10:30-10:45** Αντιμετώπιση υπέρτασης σε ηλικιωμένους και υπερήλικες: Διαφορές συγκριτικά με τη θεραπεία των ενηλίκων – **Παπαβασιλείου Μ**
- 10:45-11:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Μακρής Θ**
- 11:00-11:30** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ
- 11:30-11:45** Επιλογή και χρήση φαρμάκων για επείγουσα αντιμετώπιση της υπέρτασης – **Αβραμόπουλος Η**
- 11:45-12:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Θωμόπουλος Κ**

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ**Συντονιστές: Μακρής Θ, Αβραμόπουλος Η**

- 12:00-12:10** Περίπτωση 1: Υπέρταση με άπνοια ύπνου – **Θωμόπουλος Κ**
- 12:10-12:20** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:20-12:30** Περίπτωση 2: Υπέρταση με πολλαπλή φαρμακοθεραπεία – **Μακρής Θ**
- 12:30-12:40** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:40-12:50** Περίπτωση 3: Επείγουσα υπέρταση – **Αβραμόπουλος Η**
- 12:50-13:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση

• ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ - 2

Στα σεμινάριο αυτό θα συζητηθεί η σημασία του νατρίου και του ουρικού οξέος στην παθογένεια της καρδιαγγειακής νόσου και στη θεραπεία της υπέρτασης. Επίσης, θα συζητηθούν η αξιολόγηση της νοπτικής και της σεξουαλικής λειτουργίας, που συνήθως παραμελούνται στην αξιολόγηση των υπερτασικών ασθενών και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις θεραπευτικές επιλογές.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να αναγνωρίζουν περιπτώσεις υπέρτασης στις οποίες το νάτριο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη λήψη θεραπευτικών αποφάσεων.
- ✓ Να αντιμετωπίζουν σωστά την αύξηση του ουρικού οξέος σε άτομα με υπέρταση.
- ✓ Να αξιολογούν εύκολα τη νοπτική λειτουργία και να αναγνωρίζουν τη σχέση της με την υπέρταση.
- ✓ Να αντιμετωπίζουν κατάλληλα περιπτώσεις υπέρτασης με σεξουαλική δυσλειτουργία.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Συντονιστές: Λαζαρίδης Α, Σιαμόπουλος Κ

- 09:00-09:15** Η αμφιλεγόμενη σημασία του νατρίου στην καρδιαγγειακή νόσο – **Καλαϊτζίδης Ρ**
- 09:15-09:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Βλαχόπουλος Χ**
- 09:30-09:45** Νατριοευαισθησία στην υπέρταση: Θεωρία και πράξη – **Σαραφίδης Π**
- 09:45-10:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Δούμας Μ**
- 10:00-10:15** Πότε και πώς το ουρικό οξύ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να αντιμετωπίζεται στην υπέρταση; – **Δούμας Μ**
- 10:15-10:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Καλαϊτζίδης Ρ**
- 10:30-10:45** Αξιολόγηση νοπτικής λειτουργίας στην υπέρταση: Πού; Πότε; Πώς; – **Παπαγεωργίου Σ**
- 10:45-11:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Δούμας Μ**
- 11:00-11:30** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ
- 11:30-11:45** Διερεύνηση και αντιμετώπιση σεξουαλικής δυσλειτουργίας στην υπέρταση – **Βλαχόπουλος Χ**
- 11:45-12:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Σαραφίδης Π**

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συντονιστές: Δούμας Μ, Καλαϊτζίδης Ρ

- 12:00-12:10** Περίπτωση 1: Υπέρταση με νατριοευαισθησία – **Σαραφίδης Π**
- 12:10-12:20** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:20-12:30** Περίπτωση 2: Υπέρταση με υπερουρικαιμία – **Δούμας Μ**
- 12:30-12:40** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:40-12:50** Περίπτωση 3: Υπέρταση με έκπτωση νοπτικής λειτουργίας – **Παπαγεωργίου Σ**
- 12:50-13:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση

• ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ - 3

Στα σεμινάριο αυτό θα συζητηθούν τα συχνότερα πρακτικά προβλήματα και σφάλματα στην αντιμετώπιση της υπέρτασης σε ασθενείς με καρδιακή ή νεφρική βλάβη. Επιπλέον, θα γίνει παρουσίαση των χαρακτηριστικών των υποομάδων των διουρητικών και των β-αποκλειστών και θα συζητηθούν οι καταλληλότερες επιλογές ανά περίπτωση με στόχο την αποτελεσματικότερη αξιοποίησή τους στην κλινική πράξη.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν την καταλληλότερη θεραπεία σε υπερτασικούς ασθενείς με στεφανιαία νόσο και/ή καρδιακή ανεπάρκεια.
- ✓ Να επιλέγουν την καταλληλότερη θεραπεία σε υπερτασικούς ασθενείς με νεφρική ανεπάρκεια.
- ✓ Να επιλέγουν το καταλληλότερο διουρητικό για την υπέρταση ανάλογα με τις συνυπάρχουσες καταστάσεις/νοσήματα.
- ✓ Να επιλέγουν τον καταλληλότερο β-αποκλειστή ανάλογα με τις συνυπάρχουσες καταστάσεις/νοσήματα.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Συντονιστές: Δούμα Σ, Ζαμπούλης Χ

- 09:00-09:15** Σφάλματα και παραλήψεις στην αντιμετώπιση της υπέρτασης στην καρδιακή ανεπάρκεια – Παπαδόπουλος Δ
- 09:15-09:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – Τριανταφυλλίδη Ε
- 09:30-09:45** Σφάλματα και παραλήψεις στην αντιμετώπιση της υπέρτασης στη στεφανιαία νόσο – Γράσσο Χ
- 09:45-10:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – Παπαδόπουλος Δ
- 10:00-10:15** Σφάλματα και παραλήψεις στην αντιμετώπιση της υπέρτασης στη νεφρική ανεπάρκεια – Βλαχάκος Δ
- 10:15-10:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – Ανδρεάδης Ε
- 10:30-10:45** Κατάλληλη χρήση διουρητικών φαρμάκων στην υπέρταση: Πότε; Ποιό; Πώς; – Ανδρεάδης Ε
- 10:45-11:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – Γράσσο Χ
- 11:00-11:30** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ
- 11:30-11:45** Κατάλληλη χρήση β-αποκλειστών στην υπέρταση: Πότε; Ποιον; Πώς; – Τριανταφυλλίδη Ε
- 11:45-12:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – Βλαχάκος Δ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συντονιστές: Ανδρεάδης Ε, Βλαχάκος Δ

- 12:00-12:10** Περίπτωση 1: Υπέρταση με στεφανιαία νόσο, καρδιακή ανεπάρκεια – Ραλλίδης Λ
- 12:10-12:20** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:20-12:30** Περίπτωση 2: Υπέρταση με δυσλιπιδαιμία – Ραλλίδης Λ
- 12:30-12:40** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:40-12:50** Περίπτωση 3: Υπέρταση με σακχαρώδη διαβήτη – Ιωαννίδης Ι
- 12:50-13:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση

• ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Το 2013 δημοσιεύθηκαν Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες οδηγίες για την υπέρταση και στη συνέχεια ακολούθησαν οδηγίες από την Αμερικανική και Διεθνή Εταιρεία Υπέρτασης και την Εθνική Επιτροπή JNC-8 των ΗΠΑ. Οι οδηγίες αυτές έχουν σημαντικές ομοιότητες αλλά και κάποιες διαφορές, οι οποίες, αν και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για συζήτηση, μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση στη λήψη αποφάσεων στην κλινική πράξη. Στο σεμινάριο αυτό θα γίνει συγκριτική παρουσίαση των οδηγιών αυτών, καθώς και συζήτηση των οδηγιών για τη σωματική άσκηση σε υπέρτατικά άτομα και για την αντιμετώπιση της υπέρτασης σε οξύ αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να γνωρίζουν τις αλλαγές που έγιναν στις τελευταίες κατευθυντήριες οδηγίες για την υπέρταση.
- ✓ Να γνωρίζουν τις ενδεικνυόμενες συστάσεις για σωματική άσκηση σε υπέρτατικά άτομα με μικρό, μέσο ή μεγάλο καρδιαγγειακό κίνδυνο.
- ✓ Να αντιμετωπίζουν κατάλληλα την υπέρταση στην οξεία φάση του αγγειακού εγκεφαλικού επεισοδίου.
- ✓ Να αναγνωρίζουν τις περιπτώσεις υπέρτασης που χρειάζονται παραπομπή σε ειδικό ιατρείο.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Συντονιστές: Αχείμαστος Α, Μουντοκαλάκης Θ

- 09:00-09:15** Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες Οδηγίες 2013: Κύρια μηνύματα – **Μανώλης Α**
- 09:15-09:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Παπαδογιάννης Δ**
- 9:30-09:45** Κατευθυντήριες Οδηγίες Αμερικανικής & Διεθνούς Εταιρείας Υπέρτασης 2013: Κύρια μηνύματα – **Αχείμαστος Α**
- 09:45-10:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Πιπαράς Α**
- 10:00-10:15** Κατευθυντήριες Οδηγίες Εθνικής Επιτροπής ΗΠΑ JNC-8 2013: Κύρια μηνύματα – **Στεργίου Γ**
- 10:15-10:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Βέμμος Κ**
- 10:30-10:45** Οδηγίες για σωματική άσκηση σε υπέρτατικά άτομα με μικρό, μέσο ή μεγάλο καρδιαγγειακό κίνδυνο – **Πιπαράς Α**
- 10:45-11:00** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Παπαδογιάννης Δ**
- 11:00-11:20** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ
- 11:20-11:35** Οδηγίες για την υπέρταση στην οξεία φάση του αγγειακού εγκεφαλικού επεισοδίου – **Βέμμος Κ**
- 11:35-11:50** Ερωτήσεις - Συζήτηση – **Αχείμαστος Α**

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Συντονιστές: Παπαδογιάννης Δ, Πιπαράς Α

- 11:50-12:00** Περίπτωση 1: Άσκηση σε άτομο με υπέρταση, στεφανιαία νόσο, καρδιακή ανεπάρκεια – **Πιπαράς Α**
- 12:00-12:10** Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12:10-12:20** Περίπτωση 2: Υπέρταση στην οξεία φάση του εγκεφαλικού επεισοδίου – **Βέμμος Κ**
- 12:20-12:30** Ερωτήσεις - Συζήτηση

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ

Συντονιστής: Στεργίου Γ

- 12:30-13:00** Ποιοί ασθενείς με υπέρταση είναι σκόπιμο να παραπέμπονται σε ειδικό ιατρείο; – **Αχείμαστος Α, Μανώλης Α, Παπαδογιάννης Δ, Τσιούφης Κ**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Η ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Παθολόγος, Ιατρείο Υπέρτασης, Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα

Ε ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, Παθολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Γ' Παθολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», Αθήνα

Α ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Κέντρο Υπέρτασης, STRIDE Hellas-7, Γ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Α ΒΑΖΑΙΟΥ, Παιδίατρος-Διαβητολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου, Α' Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Κ ΒΕΜΜΟΣ, Παθολόγος, Συνεργάτης της Hellenic Cardiovascular Research Society

Δ ΒΛΑΧΑΚΟΣ, Καθηγητής Νεφρολογίας, Β' Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Χ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Α' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Χ ΓΡΑΣΣΟΣ, Καρδιολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Υπεύθυνος Ιατρείου Υπέρτασης, Καρδιολογική Κλινική, Γενικό Νοσοκομείο Αττικής «ΚΑΤ»

ΣΤ ΔΟΥΜΑ, Καθηγήτρια Παθολογίας, Διευθύντρια Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

Μ ΔΟΥΜΑΣ, Επίκ. Καθηγητής Παθολογίας, Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Ν ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής, Θεραπευτική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», Αθήνα

Χ ΖΑΜΠΟΥΛΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Π ΖΕΜΠΕΚΑΚΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Παθολογίας, Α' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη

Κ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος, Επιμελητής Καρδιολογικού Τμήματος, Υπεύθυνος Ιατρείου Υπέρτασης, Νοσοκομείο «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

Ι ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ, Παθολόγος-Διαβητολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Β' Παθολογική Κλινική, Υπεύθυνος Διαβητολογικού Ιατρείου, Κωνσταντοπούλειο Γενικό Νοσοκομείο Νέας Ιωνίας, Αθήνα

Ρ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ, Νεφρολόγος, Επιμελητής Α', Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

Γ ΚΑΛΤΣΑΣ, Ενδοκρινολόγος, Αναπλ. Καθηγητής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Παθοφυσιολογίας, Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

Π ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος, Διευθυντής Καρδιολογικής Κλινικής, ΓΟΝΚ «Οι Άγιοι Ανάργυροι»

Α ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Διευθυντής Β' Προπαιδευτικής Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Ν ΚΑΡΑΤΖΑΣ, Καρδιολόγος, Άμ. Επίκ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Επίτιμος Διευθυντής Β' Καρδιολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα

Α ΚΟΛΛΙΑΣ, Παθολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης, Κέντρο Υπέρτασης, STRIDE Hellas-7, Γ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας-Νεφρολογίας,
Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ»,
Θεσσαλονίκη

Θ ΜΑΚΡΗΣ, Συντονιστής Διευθυντής Καρδιολογικού Τμήματος,
Νοσοκομείο «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

E ΜΑΝΙΟΣ, Λέκτορας Παθολογίας, Ιατρείο Υπέρτασης, Θεραπευτική
Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο, «Αλεξάνδρα», Αθήνα

A ΜΑΝΩΛΗΣ, Συντονιστής Διευθυντής Καρδιολογικού Τμήματος,
Νοσοκομείο «Ασκληπείο» Βούλας, Αθήνα, Καθηγητής Καρδιολογίας
Πανεπιστημίου EMORY, Ατλάντα, ΗΠΑ

Θ ΜΟΥΝΤΟΚΑΛΑΚΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας,
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

M ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Καρδιολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη
Καρδιολογικού - Αντιυπερτασικού Ιατρείου, Νοσοκομείο
«Σισμανόγλειο», Αθήνα

Σ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Αναπλ. Καθηγητής Νευρολογίας, Πανεπιστημιακή
Νευρολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Δ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Ιατρική Σχολή
Πανεπιστημίου Αθηνών

Δ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Επιμελητής Καρδιολογικής Κλινικής,
Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

Θ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Επίκ. Καθηγητής Βιοϊατρικής Τεχνολογίας,
Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο»,
Αθήνα

K ΠΕΤΙΔΗΣ, Επίκ. Καθηγητής, Β΄ Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή
Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

A ΠΙΤΤΑΡΑΣ, Καρδιολόγος, Ass. Professor Georgetown University,
Washington, ΗΠΑ

A ΠΡΩΤΟΓΕΡΟΥ, Παθολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης,
Α΄ Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο
«Λαϊκό», Αθήνα

Λ ΡΑΛΛΙΔΗΣ, Επίκουρος Καθηγητής Καρδιολογίας, Β΄ Πανεπιστημιακή
Καρδιολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Π ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ, Λέκτορας Νεφρολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

K ΣΙΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής Παθολογίας - Νεφρολογίας, Ιατρική
Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Διευθυντής Νεφρολογικής Κλινικής
Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων

ΓΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ, Καθηγητής Παθολογίας-Υπέρτασης, Κέντρο Υπέρτασης,
STRIDE Hellas-7, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο
«Σωτηρία», Αθήνα

K ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ, Παιδίατρος - Νεφρολόγος, Συντονιστής Διευθυντής
Νεφρολογικού Τμήματος Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού»,
Αθήνα

E ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, Επιμελήτρια Α΄, Β΄ Πανεπιστημιακή
Καρδιολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

K ΤΣΙΟΥΦΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Υπεύθυνος Μονάδας
Υπέρτασης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο
«Ιπποκράτειο», Αθήνα

Το παρόν τυπώθηκε
με την ευγενική φροντίδα
της Εταιρείας
MENARINI HELLAS